

"...

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

İtiraz başvurusunun gerekçe bölümü şöyledir:

"Davacı .. vekili Av. .. tarafından, üst üste iki dönem ilçe Ziraat Odası Yönetim Kuruluna başkanlık yapması nedeniyle 2014 yılı şubat ayında yapılacak seçimlerde .. İlçesi Süt Üreticileri Birliği Yönetim Kurulu Başkanlığına tekrar aday olmasının mümkün olup olmadığı hususunda tereddütlerin giderilmesi için yapılan başvurunun reddine ilişkin Türkiye Tarımsal Süt Üreticileri Merkez Birliği'nin 29.01.2014 tarihli ve 51 sayılı işleminin iptali ile 5200 sayılı Kanunun 8. maddesinin ikinci fıkrasının Anayasa'nın 135. maddesine aykırı olduğundan bahisle iptali için Anayasa Mahkemesine başvurulması istemiyle Türkiye Tarımsal Süt Üreticileri Merkez Birliği'ne karşı açılan davada işin gereği görüldü:

5200 sayılı Tarımsal Üretici Birlikleri Kanununun "Yönetim Kurulu; Görev, Yetki ve Sorumlulukları" başlıklı 8. maddesinin ikinci fıkrasında üst üste iki dönem yönetim kurulu başkanlığı görevinde bulunanların, aradan bir seçim dönemi geçmedikçe aynı göreve seçilemeyecekleri hükme bağlanmıştır.

Dava dosyasının incelenmesinden; davacının, 2007 ve 2010 yıllarında yapılan oda yönetim kurulu seçimlerinde iki kez üst üste yönetim kurulu başkanlığına seçildiği ve halen bu görevi yürütmekte olduğu, 2014 yılında yapılacak Olağan Genel Kurulda .. İlçesi Süt Üreticileri Birliği Yönetim Kurulu Başkanlığına tekrar aday olmasının mümkün olup olmadığı hususunda tereddütlerin giderilmesi için yapılan başvurunun; "5200 sayılı Tarımsal Üretim Birlikleri Kanununun 8. maddesinde; üst üste iki dönem yönetim kurulu başkanlığı yapmış olanların, aradan iki seçim dönemi geçmedikçe aynı göreve yeniden seçilemeyeceğinin kurala bağlanmış olması sebebiyle 2014 yılında yapılacak seçimlerde .. İlçesi Süt Üreticileri Birliği Yönetim Kurulu Seçimlerinde yönetim kurulu üyeliğine aday olabileceği, ancak yönetim kurulu başkanlığı görevine devam edemeyeceğinin belirtildiği, anılan işlemin dayanağı olan 5200 sayılı Tarımsal Üretici Birlikleri Kanununun "Yönetim Kurulu; Görev Yetki ve Sorumlulukları" başlıklı 8. maddesinin ikinci fıkrasına yönelik Anayasaya aykırılık iddiası dikkate alınarak Anayasaya uygunluğunun incelenmesi gerekli görülmüştür.

Anayasanın 2. maddesinde; "Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devletidir" denilmektedir.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde yasa koyucunun da uyması gereken Anayasa ve temel hukuk ilkelerinin bulunduğu bilincinde olan devlettir. Demokratik devlet ilkesinin olmazsa olmaz koşulu seçimlerdir. Demokratik bir seçim, adil bir katılımı gerektiren serbest, eşit, genel oy esasına dayanmalıdır.

Anayasa'nın 135. maddesinin birinci fıkrasında, "Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak

gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlâkını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzelkişileridir" denilerek, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, kuruluşu ve işleyişlerinin demokratik esaslara uygun olması amaçlanmıştır. Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının organlarının kendi üyeleri tarafından seçilmelerinin öngörülmesinin, üyeler yönünden seçme, adaylar yönünden ise seçilme hakkının kullanılması sonucunu doğurduğu açıktır. Anayasanın 6. maddesine göre, hiç kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz. Dolayısıyla yasa koyucunun. Anayasa da sınırlama nedenleri gösterilmemiş demokratik hakların kullanılmasını engelleyecek nitelikte bir düzenleme yaptığı kanaatine varılmıştır.

Öte yandan, Anayasa'nın 13. maddesi uyarınca temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirlenen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar. Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz. Uyuşmazlık konusu işleme dayanak gösterilen Kanun maddesi ile yönetim kurulu başkanlığını üst üste iki dönem yapanların, iki seçim dönemi geçmedikçe tekrar başkan seçilmeleri engellenerek seçime katılan üyelerin kanaatinin serbestçe oluşması engellenmektedir. Bu kuralla seçme ve seçilme hakkı yönünden getirilen sınırlamanın, demokrasi anlayışıyla bağdaşmadığı, seçme ve seçilme hakkını hakkın özüne dokunacak biçimde sınırladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Anayasa'nın 152. maddesinin 1. fıkrası ile 6216 sayılı Kanunun 40. maddesi uyarınca bir davaya bakmakta olan Mahkemenin, bu davada uygulanacak bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasaya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa; iptali istenen kuralların Anayasanın hangi maddelerine aykırı olduklarını açıklayan gerekçeli başvuru kararının aslını, Anayasa Mahkemesine göndermesi öngörüldüğünden; 5200 sayılı Tarımsal Üretici Birlikleri Kanunu'nun "Yönetim Kurulu, Görev, Yetki ve Sorumlulukları" başlıklı 8. maddesinin ikinci fıkrasının Anayasanın 2., 6., 13. ve 135 maddelerine aykırı olduğu sonucuna ulaşıldığından, anılan hükmün iptali istemiyle itiraz yoluyla Anayasa Mahkemesine başvurulmasına, dava dosyasının onaylı bir örneğinin Anayasa Mahkemesine gönderilmesine, Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar 5 ay süreyle davanın geri bırakılmasına, 19/09/2014 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.""